

УДК 636. 92: 636. 085/. 087

Левицький І.В., аспірант*

Бурлака В.А., доктор с.-г. наук

Житомирський національний агроекологічний університет

**ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ КРОЛІВ ПРИ ВИКОРИСТАННІ
МІКРОЕЛЕМЕНТНИХ ДОБАВОК**

У статті наведені експериментальні дані динаміки живої маси кролів на відгодівлі при введенні в раціон іонів заліза, цинку, кобальту, міді на основі амінооцтової кислоти.

Збагачення раціону молодняку кролів металохелатами призвело до підвищення приростів живої маси на протязі всього основного періоду на 3 та 9% відповідно в другій та третій дослідних групах в середині періоду та на 6 і на 14% - в кінці основного періоду.

Ключові слова: металохелати, основний раціон, жива маса, основний період, кролі.

Відомо, що мікроелементи належать до групи біологічно активних речовин. Вони впливають на ріст, продуктивність і відтворення тварин, тканинне дихання, внутрішньоклітинний обмін, функції кровотворення. Мікроелементи неможливо замінити іншими речовинами, а їх нестача повинна бути усунена як за рахунок основних кормів так і різноманітних добавок [2].

Постановка проблеми. Рішуче значення високої продуктивності кролів належить повноцінній годівлі. Повноцінна годівля можлива лише тоді, коли в раціонах містяться всі необхідні речовини в достатній кількості при оптимальній концентрації і співвідношенні між ними [1].

Метою роботи було дослідити вплив різних доз металохелатів на базі іонів заліза, цинку, міді, кобальту та молекул амінооцтової кислоти на динаміку живої маси кролів та їх збереженість.

Матеріал і методика досліджень. Науково-виробничий дослід був проведений в умовах навчальної ферми Житомирського національного агроекологічного університету, з лютого 2008 року по серпень 2009 року (табл. 1).

Таблиця 1. Схема досліду, n=8

Група	Характеристика годівлі по періодах	
	Зрівняльний, 5 днів	Основний, 135 днів
1 – контрольна	ОР ¹	ОР
2 – дослідна	ОР	ОР + металохелати 0,10 мл на кілограм живої маси
3 – дослідна	ОР	ОР + металохелати 0,15 мл на кілограм живої маси

Примітка: ¹ ОР – основний раціон.

Для досліду було відібрано кролів породи сірий велетень (1,2 кг живої маси, віком 45 днів) за принципом груп-аналогів та розділено на 3 групи: 1-а контрольна та 2-

* Науковий керівник: завідувач кафедри годівлі тварин та технології кормів Житомирського НАУ, доктор с.-г. наук, професор Бурлака Віктор Анатолійович.

а і 3-я - дослідні. Проводилось зважування кролів безпосередньо при постановці на дослід, в середині основного періоду та по закінченню досліді.

Утримання кролів індивідуальне у клітках.

Організацію годівлі кролів проводили відповідно до існуючих норм. До складу кормів включали премікси, за допомогою яких збалансували раціони за всіма поживними речовинами. Відповідно до цього тварини були забезпечені мінеральними, вітамінними і біологічно-активними речовинами в оптимальному співвідношенні.

В основний період раціон контрольної групи залишався без змін, а в раціони дослідних груп додавали металохелати в кількості 0,10-0,15 мл на кілограм живої маси на добу. Препарат складався з іонів кобальту, цинку, міді, заліза та молекул амінооцтової кислоти. Препарат додавали при напуванні в рідкому стані, попередньо розбавивши з бідистильованою водою.

В період досліді на кролях лікарські препарати не використовували, клініко-фізіологічний стан кролів вивчали під час щоденного огляду, особливо звертали увагу на загальну поведінку, апетит, рухливість.

Всі дані фіксувалися в щоденнику обліку досліді. Показники динаміки живої маси кролів показані у таблиці 2.

Таблиця 2. Показники динаміки живої маси кролів

Група	Кількість голів у групі	При постановці на дослід у 45-денному віці		Середина основного періоду у 115-денному віці		В момент зняття з досліді у 6-місячному віці		
		Середня маса однієї голови, кг	Середня маса групи, кг	Середня маса однієї голови, кг	Середня маса групи, кг	Середня маса однієї голови, кг	Середня маса групи, кг	Вихід м'яса при забойі, кг
1-контрольна	8	1,2	9,6	3,3	26,4	4,9	39,2	19,8
2-дослідна	8	1,2	9,6	3,4	27,2	5,2	41,6	22,3
3-дослідна	8	1,2	9,6	3,6	28,8	5,6	44,8	24,9

Результати дослідження. Введення до раціону кролів металохелатів в цілому позитивно впливало на динаміку живої маси та в цілому на продуктивність.

Так, в 3-й дослідній групі середня маса однієї голови в середині основного періоду була більшою на 0,3 і 0,2 кг відповідно до контрольної і другої дослідної груп, а середня маса групи відповідно на 2,4 та 1,6 кг.

По другій дослідній групі ми спостерігаємо позитивний приріст по відношенню до контролю на 0.1 кг по середній масі однієї голови та на 0.8 кг по середній масі групи.

По закінченню основного періоду ми спостерігаємо збереження позитивного впливу препарату на динаміку живої маси кролів та тенденції в групах. Різниця середньої маси однієї голови в третій дослідній групі по відношенню до контролю та

другій дослідній групі становить відповідно 0,7 та 0,4 кг, а середня маса по групі відповідно 5,6 та 3,2 кг.

Щодо забою кролів, то і тут відчувається позитивна тенденцію збільшення виходу м'яса при забої в третій дослідній групі відповідно на 5,1 та 2,6 кг по відношенню до контролю та другої дослідної групи.

Висновки. 1. Збагачення раціону молодняку кролів призвело до підвищення динаміки живої маси на протязі всього основного періоду на 3% та 9% відповідно другої та третьої дослідних груп в середині основного періоду та на 6% та на 14% в кінці основного періоду.

2. Вихід м'яса в контролі становив 49,7%, в другій дослідній групі - 53,6%, в третій дослідній групі - 55,6%.

Перспективи подальших досліджень. Плануємо дослідити обмін речовин корму у кролів при додаванні в їх раціон металохелатів.

Література

1. Балакирев Н.А. Кролиководство. - М.: Колосс, 2006. - 232 с.
2. Мінеральне живлення тварин / Г.Т. Кліщенко, М.Ф. Кулик, М.В. Косенко., В.Т. Лісовенко. - К.: Світ, 2001. - С. 372.
3. Годівля сільськогосподарських тварин / В.А. Бурлака, М.М. Кривий, В.Ф. Шевчук, та ін. - Житомир: ЖДАУ, 2004. – С. 294-295.
4. Технологія виробництва продукції тваринництва / О.Т. Бусенко, В.Д. Столюк, М.В. Штемпель та ін. - К.: Аграрна наука, 2001. - С. 241.

Summary

Dynamics of the live weight of rabbits fed with trace element additives / Levytskyi I.V., Burlaka V.A.

The article provides the experimental data of live weight of rabbits that are being fed when implementing the ions of iron, zinc, cobalt, copper and amino acetic acid molecules.

The enrichments of ration of growing stock with metal helates led to the increase of data of live weight gain during the entire main period to 3 and 9 % respectively in the second and third experimental groups in the middle of period and to 6 and 14 % in the end of the main period.

Key words: metal helates, main ration, live weight, main period, rabbits.